Toezicht sociaal domein

Gemeenteraad Overbetuwe 16 juni 2026

MGR sociaal domein centraal Gelderland

Waarom toezicht en handhaving op Wmo en Jeugdzorg

Zorgfraude en zorgcriminaliteit

- Landelijk verdwijnt er jaarlijks naar schatting € 10 mld. zorggeld via fraude en criminele activiteiten
- Kwetsbare inwoners krijgen niet de zorg die zij nodig hebben (onrechtmatigheid en slechte kwaliteit vaak samen)
- Grote verwevenheid met witwassen, drugscriminaliteit en mensenhandel
- Gemeenten dragen op grond van de Wmo en Jeugdwet verantwoordelijkheid voor rechtmatigheidstoezicht

Wettelijke opdracht gemeenten

- Verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wmo en Jeugdwet
- Verantwoordelijk voor het toezicht op de rechtmatigheid van zorg
- Verantwoordelijk voor het toezicht op kwaliteit van de Wmo-zorg

Rechtmatigheidstoezicht

Is de gedeclareerde zorg ook werkelijk geleverd, aan de juiste cliënt, in de juiste omvang, conform indicatie en contract?

Kwaliteitstoezicht

Is de zorg veilig, in aansluiting bij de behoefte van de cliënt, en volgens professionele standaarden geleverd?

Handhaving

geheel aan maatregelen dat een gemeente kan inzetten wanneer een zorgaanbieder zich niet houdt aan de geldende regels, met als doel naleving en het corrigeren of beëindigen van de overtredingen

Financiering en toezicht

	Wet Maatschappelijke ondersteuning	Jeugdwet	Wet Langdurige Zorg	Zorgverzekeringswet
Wie is verantwoordelijk? Dit is de partij waar de financiering is belegd.	Gemeente	Gemeente	Zorgkantoren	Zorgverzekeraars
Wie houdt toezicht op de kwaliteit van de zorg?	Gemeente (in Gelderland-Midden is dit belegd bij de GGD van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM))	Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd	Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd	Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Wie houdt toezicht op de rechtmatigheid van de zorg?	Gemeente	Gemeente	Nederlandse Zorgautoriteit	Nederlandse Zorgautoriteit
Wie mag beslissen of zorg wordt ingezet bij een cliënt?	Gemeente	Gemeente; Huisarts, jeugdartsen, medisch specialisten, rechters, jeugdbescherming en -reclassering van de Gecertificeerde Instelling (GI).	Via het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ).	Iemand mag zelf beslissen. Iemand mag zelf zijn verzekering kiezen, vaak is er een verwijzing van de huisarts of een medisch specialist.

Beleidskader

- Wmo 2015 en Jeugdwet
- Regiovisie op samenwerking en opdrachtgeverschap Jeugd, Wmo en Beschermd Wonen (2021)
- (Regiovisies Wmo en Jeugd)
- Verordening Wmo en Jeugd
- Beleidsregels Wmo en Jeugd
- Uitvoeringsplannen Wmo en Jeugd
- Inkoopvoorwaarden (contractstandaarden)
- Wet Bibob

- Regionaal toezicht- en handhavingskader Wmo 2015 en Jeugdwet (2023)
- Algemeen controleplan op grond van de Wmo 2015 en Jeugdwet (2023)

Afweging regionalisering rechtmatigheidstoezicht

Randvoorwaarden
- Onafhankelijkheid
- Capaciteit
- Leren en ontwikkelen
- Transparantie
- Duidelijke opdracht

Het beleggen van toezicht bij een regionaal samenwerkingsverband kent voor- en nadelen.

Voordelen

- bevordert het onafhankelijk functioneren van de toezichthouders
- signalen en leerpunten makkelijker worden gedeeld tussen toezichthouder, contractmanager en inkoopmedewerkers
- expertise en ervaring kunnen sneller worden opgebouwd en worden behouden
- capaciteit kan efficiënter worden gedeeld tussen deelnemende gemeenten
- minder kwetsbaar in continuiteit

Nadelen

- expertise op het gebied van toezicht op rechtmatigheid moet worden opgebouwd
- goede regionale afstemming nodig tussen de regiogemeenten en de MGR, o.a. over de opdracht
- duidelijke afspraken te maken over de gegevensuitwisseling
- Nog geen koppeling kwaliteit en rechtmatigheidstoezicht

Wat houd regionaal toezicht in en wat niet

Wel

Rechtmatigheidtoezicht Wmo en Jeugd voor regionaal gecontracteerde Zorg in Natura:

- Uitvoeren van formele en materiele controles
- Beoordelen van fraudesignalen
- Regie op controleproces en verslaglegging
- Adviseren CM, gemeenten, OM over handhaving
- Samenwerking VGGM, IGJ, IKZ, inkoop, toegangen
- Opstellen jaarplannen, rapportages en evaluaties

De MGR Inkoop heeft al een rol in de handhaving (privaatrechtelijk)

Niet

Beleid(skaders) voor rechtmatigheidstoezicht

Handhaving (bestuurlijk en strafrechtelijk)

Rechtmatigheidstoezicht op PGB-aanbieders, maatwerkvoorzieningen en participatievoorzieningen

Kwaliteitstoezicht op Wmo (VGGM) en Jeugd (IGJ)

Waarom regionaal toezicht op Wmo en Jeugdzorg

Overwegingen om rechtmatigheidstoezicht gezamenlijk uit te voeren door de MGR

Specialistische taak

Toezicht vereist juridische, financiële en onderzoeksexpertise die lokaal moeilijk vast te houden is.

Gelijke wettelijke opdracht

Elke gemeente heeft dezelfde taak; uniformiteit voorkomt verschillen in rechtsbescherming.

Uniform tegenover aanbieders

Aanbieders zijn in meerdere gemeenten actief; regionaal toezicht voorkomt verschuiving van malafide praktijken.

Complementair aan inkoop

Sluit aan op inkoop Zorg en contractmanagement die al bij de MGR zijn belegd.

Materiële onafhankelijkheid

Toezicht op afstand van beleid en verstrekking, conform VNG-richtlijn.

Schaalvoordelen

Eén team voor meerdere gemeenten is efficiënter dan verschillende lokale toezichtsfuncties.

Drie kernbesluiten van het algemeen bestuur

Het algemeen bestuur heeft op 11 december 2025 drie samenhangende besluiten genomen die de basis vormen voor de voorgenomen wijziging van de regeling.

1 Nieuwe samenwerkingsmodule

Een aparte module Toezicht sociaal domein, los van bestaande modules.

Borgt materiële onafhankelijkheid van inkoop, beleid en verstrekking, staat differentiatie in deelnemers toe en maakt de module uitbreidbaar naar andere toezichtsvormen.

2 Uitvoering via delegatie

Bevoegdheden worden niet gemandateerd, maar gedelegeerd.

De MGR voert het toezicht zelfstandig uit binnen het door raden en colleges vastgestelde kader. Voorkomt afstemming met colleges per besluit.

Gemeenten blijven verantwoordelijk voor beleid en programmering

3 Positionering onder DB

De module valt rechtstreeks onder het dagelijks bestuur, niet onder een bestuurscommissie.

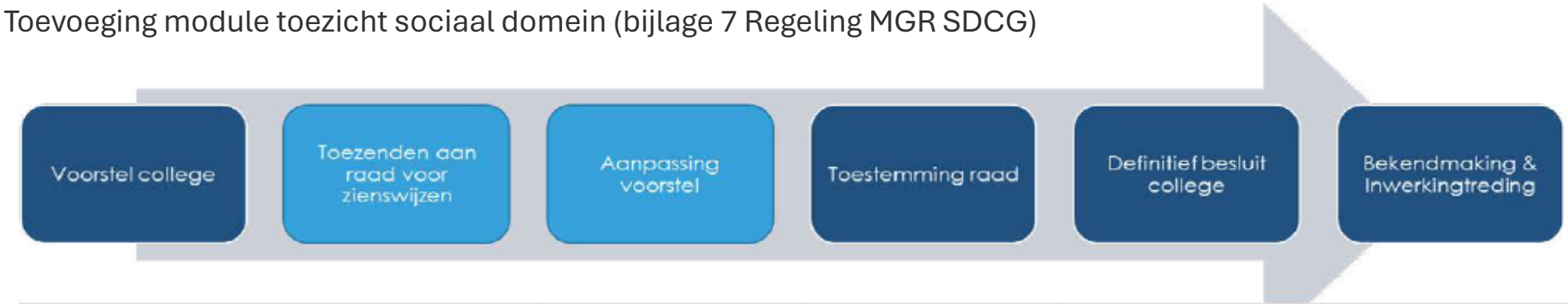
Past bij het uitvoerende karakter en bij de gewenste onafhankelijkheid van inhoudelijke programma's.

Voorkomt uitbreiding BC's of BC Zorg

Wijziging regeling voor toezicht sociaal domein

Veranderingen in de regeling voor toezicht sociaal domein

- Introductie programmataken (artikel 1 Regeling MGR SDCG)
- Overige taken (artikel 6 Regeling MGR SDCG)
- Delegatie taken van één naar meer modules (artikel 7 Regeling MGR SDCG)
- Toevoeging module toezicht sociaal domein (bijlage 7 Regeling MGR SDCG)

Art. 1 lid 1 Wgr	Art. 1 lid 2 en 3 Wgr		Art. 1 lid 4 Wgr Art. 10:32 Awb	Art. 1 lid 1 Wgr	Art. 26 Wgr Art. 3:40 Awb
Voorstel voor gemeenschappelijke regeling Geen initiatiefrecht raad	Raad heeft 8 weken om zienswijzen te geven	Verwerking van de zienswijzen (incl. regionale afstemming)	Raad moet toestemming verlenen of onthouden Geen recht van amendering	College kan voorstel nog redactioneel wijzigen (indien alle colleges dat doen)	Bekendmaking besluit tot treffen én gemeenschappelijke regeling (in Gemeenteblad) Inwerkingtreding te regelen in de gemeenschappelijke regeling (na bekendmaking)
Januari 2026	**Febr-April**	**Mei-Juni**	**Sept-Nov**	**Nov-Dec**	**December 2026**

Vragen & contact

Wat wil de raad meegeven aan de regio?

Heeft de raad nog vragen?

De MGR zorgt graag voor goede informatievoorziening richting raden, colleges en ambtelijke organisaties.

Contact

- Sjaak van den Brand – directeur MGR
- E-mail: sjaak,vandenbrand@mgrsdcg.nl
- Telefoon: 06 48648531
- Website: www.mgrsdcg.nl

Bedankt voor uw aandacht